

Voorwoord

Toen ik enkele jaren geleden recht tegenover mijn vijfjarige zoon stond, wist ik even niet wat ik kon verwachten. Ging hij met de stoel, die hij stevig en vol woede in zijn handen vasthield, gooien of zou hij zich kunnen beheersen? Hoe kon ik er als ouder op dat moment voor zorgen dat zijn woedeaanval niet tot een explosie zou leiden? Ik nam het zekere voor het onzekere, liep op hem af en nam kordaat de stoel uit zijn handen. Het was alvast een stukje veiliger in huis, maar zijn woede was er niet mee getemperd. Hoe kan je inspreken op een vijfjarige en die tot bedaren brengen? Het was een vraag die we in ons gezin al meerdere keren hadden moeten stellen.

De zoektocht naar een mogelijke verklaring voor dat gedrag bracht ons bij hoogbegaafdheid. Onze zoon moest zich op school zodanig aanpassen aan de regels en ondervond hierbij zoveel prikkels dat hij, eenmaal thuis, alle opgekropte frustraties de vrije loop liet. Het was bij momenten hartverscheurend om te zien hoeveel verdriet dit kleine ventje de hele dag lang met zich had meegedragen.

Ik was verbaasd en opgelucht tegelijk toen ik ondervond hoe de ondersteuning op school dat helemaal deed veranderen. De school bezorgde ons zoontje in de lessen de juiste uitdaging, waardoor hij niet meer kón afgeleid worden door allerlei prikkels. Hij kon de pauzes dus gebruiken zoals al zijn klasgenootjes dat deden: gewoon om even op adem te komen en zijn hersenen frisse lucht te geven.

De school had me van mijn sokken geblazen. Wat een invloed kan een school hebben op het welbevinden van een kind, enkel en alleen door de inhoud van de lessen aan te passen! Als leerkracht in het secundair onderwijs had ik zelf ook al enkele keren met gelijkaardig gedrag te maken gehad, maar ik kon er nooit echt de vinger op leggen. Door onze thuissituatie leek ik het antwoord te hebben gevonden en ging ik op zoek naar verrijkend lesmateriaal voor hoogbegaafde en sterke leerlingen uit het secundair. Nu hoefde dat op

zich geen probleem te zijn, dacht ik. Het internet biedt immers een zee aan informatie en met wat zoekwerk zou ik daar wel lesvoorbeelden vinden. Tja, viel dat even tegen. Voor de kleuterschool en het lager onderwijs was er wel enig aanbod, maar voor leerkrachten die er in het secundair werk van wilden maken, was de vangst mager.

Dan was er nog maar één optie: zelf aan de slag gaan.

Dit boek is dan ook het resultaat van verschillende opleidingen, heel veel lezen en materiaal ontwikkelen dat met vallen en opstaan is uitgetoet. Bovendien ontdekte ik gaandeweg dat het materiaal en de lestechnieken die ik oorspronkelijk voor de hoogbegaafden had ingevoerd, ook de andere leerlingen in mijn klassen extra motiveerden en hen optilden. Van een fijne verrassing gesproken.

Ik krijg regelmatig de vraag waarom je nu als leerkracht al dit verrijkend lesmateriaal zou willen aanbieden. Die sterke leerlingen hebben het toch goed? Het antwoord is even simpel als uitdagend: omdat het de enige manier is om hoogbegaafden aan het leren te zetten, hen vaardigheden bij te brengen en zo rust te brengen die ze anders niet vinden. Je lessen verrijken is eigenlijk niets anders dan een uitbreiding of verdieping van de leerstof aanbieden. Zo gaan leerlingen zich verdiepen in de materie of hun kennis verbreden. Het staat dus niet los van wat je sowieso in de les geeft en het komt niet per se voor in de vorm van een apart project of een apart vak. Het is net in dat verdiepende en verbredende deel van je leerstof dat hoogbegaafden leervaardigheden gaan ontwikkelen die van alle leerlingen worden verwacht.

En er is meer: door verrijkingstechnieken toe te passen in je lessen worden werkelijk alle leerlingen in je klas uitgedaagd en kunnen ze hun leerpotentieel meer en beter aanspreken. Het gaat hier dan vooral over onderpresteerders en leerlingen die niet hoogbegaafd zijn, maar toch aardig in de buurt komen. Waar je dus slechts voor twee tot drie leerlingen denkt te werken, zal je zien dat ruim de helft van je klas zich aangesproken voelt. Reden te meer dus om het verrijkend lesgeven niet in de kast te houden en er zoveel mogelijk mee aan de slag te gaan. Ik wil je dan ook met dit boek enkele zaken meegeven: de kennis en het vertrouwen om met hoogbegaafde en sterkere leerlingen aan de slag te gaan én de goesting om volop geïnspireerd zelf lesmateriaal te ontwikkelen.

Het boek bestaat uit drie delen. Elk van die drie delen volgt het principe van verrijking: de eerste hoofdstukken zorgen telkens voor een goede basis. Neem je deze door, dan beschik je al over heel wat informatie. Heb je zin in meer, dan kan je er nog een hoofdstuk bij nemen. Deze verdiepende hoofdstukken zorgen ervoor dat je het begrip hoogbegaafdheid nog beter kan kaderen, dat je over nog meer lestechieken beschikt en je nog beter weet waar je als leerkracht kan aan werken. Je hoeft deze verdiepende hoofdstukken niet te lezen, je mag dat doen. Gebruik uit het boek alleen dat wat je nodig en belangrijk vindt.

In het eerste deel bekijken we de theorie van dichterbij, net als de voornaamste modellen. Het volgende deel richt zich helemaal op het verrijkend lesgeven zelf, waarbij naast de *Taxonomie van Bloom* ook aandacht wordt geschonken aan evalueren. Tot slot vind je in het derde deel allerlei voorbeelden die in Deel II werden ingeleid. Wil je hiervan de sjablonen en de formulieren digitaal, dan kan je ze downloaden op www.oida.be of op <https://gompel-svacina.eu/product/sterke-leerlingen-in-de-klas-basistools-voor-verrijkend-lesgeven/>.

Dit boek is dus geen uitgebreide en gedetailleerde theoretische uiteenzetting, maar een samengaan van de verschillende onderdelen die elk belangrijk zijn om met de hoogbegaafden en sterkere leerlingen in je klas aan de slag te kunnen gaan. Een leerkracht vertrekt immers graag van een stevige basis, maar wil ook graag snel aan de slag en het liefst met concrete en uitgeteste voorbeelden. Dit boek biedt het allemaal en zal zo overzichtelijk mogelijk alle kenmerken en tips voorstellen. Het is in dat opzicht een werkboek.

Ik hoop je met dit boek dan ook een duidelijke starthandleiding te geven voor het ontwikkelen van verrijkend lesmateriaal en wens je veel succes en inspiratie om die nieuwe wereld binnen te stappen en aan de slag te gaan met een ontzettend boeiende groep leerlingen.